

NORGE

I. Generelt om norsk jernbane og tillatelsesregimet for norsk jernbane

Den norske jernbaneloven (lov 11. juni 1993 nr 100) gjelder "anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane, forstadsbane og lignende sporbundet transportmiddel". Det følger av lovens § 6 at "den som vil drive kjørevei eller trafikkvirksomhet må ha tillatelse fra departementet".

Samferdselsdepartementet har i forskrift av 16. desember 2005 nr. 1490 om lisens, sikkerhets sertifikat og om tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet, samt om sikkerhetsgodkjenning for å drive infrastruktur (lisensforskriften) og forskrift av 16. desember 2005 nr 1489 om tillatelse til å drive sporvei, tunnelbane og forstadsbane, samt sidespor m.m. (tillatelsesforskriften) delegert denne myndigheten til Statens jernbanetilsyn.

Jernbanevirksomheter som opererer på det nasjonale jernbanenettet med tilknyttede spor er omfattet av de EØS-initierte kravene om lisens og sikkerhets sertifikat. Det nasjonale jernbanenettet er definert som den jernbaneinfrastruktur som er beregnet på persontransport og/eller godstransport og som forvaltes av Jernbaneverket som infrastrukturforvalter.

Det er i dag ti aktører på det nasjonale nettet som har en eller annen form for virksomhetstillatelse fra Statens jernbanetilsyn, dvs. jernbaneforetak som faller inn under kravet om lisens og sikkerhets sertifikat iht. EØS-lovgivningen. De færreste har utstedt lisens og sikkerhets sertifikat i henhold til gjeldende lisensforskrift, men Statens jernbanetilsyn anser at tidligere gitte tillatelser (altså tillatelser som er gitt med hjemmel i tidligere gjeldende regelverk) oppfyller kravene til lisens og sikkerhets sertifikat i lisensforskriften (se om sikkerhets sertifikat nedenfor).

Følgende foretak har tillatelse:

Jernbaneforetak*	Vedtaksdato	Tillatelsens innhold**
CargoNet AS	21.12.2001, 30.6.2003 (og 26.10.2004)	Tillatelse til å drive godstransport (iht. presisering) på det norske jernbanenettet.
Connex Tog AS	20.6.2003	Tillatelse til å drive trafikkvirksomhet på Ofotbanen mellom Narvik og Riksgrensen.
Flytoget AS	28.3.2003 og 30.6.2003	Tillatelse til å drive jernbanevirksomhet (med flytog mellom Asker og Gardermoen, samt chartervirksomhet på det nasjonale jernbanenettet).
GM-Gruppen	12.9.2006 NB! Tilbakekalt tillatelsen 23.2.2007	Lisens til å drive gods- og persontransport på det nasjonale jernbanenettet. Sikkerhets sertifikat for museumsvirksomhet og persontransport av begrenset omfang på det nasjonale

		jernbanenettet med unntak av Gardermobanen og Flåmsbana for fem år.
GreenCargo AS	12.12.2003	Sikkerhetssertifikat for internasjonal godstransport på TERFN-strekningene Oslo S – Moss – Kornsjø (grense), Oslo S – Stavanger og Oslo S – Lillestrøm – Charlottenberg (grense)
Hector Rail AB	21.2.2005 Utvidelser: 3.3.2005 11.3.2005	Sikkerhetssertifikat for internasjonal godstransport på TERFN-strekningene Kornsjø (grense) – Sarpsborg, Sarpsborg – Hønefoss over Drammen, Oslo – Hønefoss over Alnabru og Roa, Oslo – Charlottenberg (grense), samt "Østre linje" Ski – Sarpsborg og Hønefoss – Follum
Malmtrafikk AS	29.9.2003	"tillatelse til å drive jernbanevirksomhet"
NSB Anbud AS	1.3.2006 Utvidelse: 24.1.2007	Lisens for persontransport på det nasjonale nettet og sikkerhetssertifikat for persontrafikk på Gjøvikbanen, Oslo S – Skøyen, og transport av materiell Skøyen - Drammen for fem år.
NSB AS	14.3.2003	Tillatelse til å drive jernbanevirksomhet.
Nya Inlandsgods AB	2.11.2006	Sikkerhetssertifikat del b for internasjonal godstransport på strekningen Kornsjø (grense) – Moss.
Ofofbanen AS	11.6.2004 29.6.2004 (5.7.2004)	Tillatelse til å drive trafikkvirksomhet på Ofofbanen mellom Narvik og Riksgrensen og tillatelse til å drive godstransport på det nasjonale nettet.
	28.2.2006	Lisens til persontrafikk nasjonalt nett, sikkerhetssertifikat for persontrafikk av begrenset omfang (chartertrafikk) på det nasjonale nettet. NB! Uttalelser om forståelsen av hva Ofofbanen AS har tillatelse/lisens/sikkerhetssertifikat til.
Tågakeriet i Bergslagen	2.4.2004 Utvidelser: 26.5.2004, 8.12.2004, 23.9.2005,	Sikkerhetssertifikat for godstransport på TERFN-strekningene Kornsjø (grense) – Halden, Charlottenberg (grense) – Trondheim/Ranheim via Kongsvinger, Elverum – Støren, Charlottenberg (grense) – Hamar via Elverum, Støren – Hamar, Halden – Sarpsborg, Ranheim – Hell – Riksgrensen og Kongsvinger – Lillestrøm – Eidsvoll (Hovedbanen) – Hamar

	3.10.2006, 29.1.2007	Sikkerhetssertifikat del b etter lisensforskriften for internasjonal godstransport på strekningen Lillestrøm – Alnabru og Sarpsborg – Rolvøy
--	-------------------------	--

*

Valdresbanen er ikke tatt med. Virksomheten har per dato ingen aktivitet og har heller ikke tillatelse (fordi de ikke lenger har forsikringsdekning). Når søknad mottas vil saken behandles etter lisensforskriften.

**

Kun sikkerhetssertifikat etter lisensforskrift er gjort tidsbegrenset. Vedtakene kan inneholde vilkår som ikke framgår av oversikten her.

Det er per i dag kun én infrastrukturforvalter på det nasjonale jernbanenettet, Jernbaneverket. Jernbaneverket har vært unntatt fra å søke om virksomhetstillatelse fra Statens jernbanetilsyn, men har hele tiden vært forpliktet til å følge krav i og i medhold av jernbaneloven. Jernbaneverket skal som resultat av implementeringen av jernbanepakke II ha sikkerhetsgodkjenning innen 1. januar 2008. Jernbaneverket har søkt om lisens og sikkerhetssertifikat for museumstogkjøringen i regi av Norsk Jernbanemuseum. Frist for dette er også 1. januar 2008.

I tillegg til aktørene på det nasjonale nettet er det en rekke virksomheter som er omfattet av tillatelsesforskriften.

Per i dag har ti sidesporeiere tillatelse til drift av sidespor (infrastruktur) og/eller tillatelse til å drive trafikkvirksomhet. Fire aktører har tillatelse til drift av tunnelbane og sporvogn, hvorav én er å anse som museumsvirksomhet. I tillegg har syv virksomheter tillatelse til å drive museums- og hobbypreget jernbanevirksomhet (utenfor det nasjonale nettet).

II. Om regelverket

Krav og om og til sikkerhetssertifikat følger av forskrift 16. desember 2005 nr. 1490 om lisens, sikkerhetssertifikat og om tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet, samt om sikkerhetsgodkjenning for å drive infrastruktur (lisensforskriften) kapittel 5. Kapitlet implementerer sikkerhetsdirektivets (direktiv 2004/49/EF) artikkel 10. Videre er sikkerhetsdirektivets krav til sikkerhetsstyringssystem som angitt i vedlegg III, implementert i sikkerhetsforskriften del II.

Det følger av lisensforskriften § 5-1 (sikkerhetsdirektivets artikkel 10 punkt 1) at jernbaneforetak skal ha sikkerhetssertifikat for å kunne kjøre på infrastrukturen (nasjonalt nett). Jernbaneforetak med norsk lisens må ha sikkerhetssertifikat i henhold til § 5-2 (direktiv 2004/49/EF artikkel 10 punkt 2 og artikkel 9, vedlegg III og IV). Jernbaneforetak med lisens fra annen EØS-stat eller Sveits må ha sikkerhetssertifikat i henhold til § 5-2 bokstav b og oppfylle kravet til forsikring i § 5-3. Dette er det såkalte sikkerhetssertifikat del b.

Sikkerhetssertifikatet skal angi type transport det gjelder for og kan omfatte hele eller deler av det nasjonale jernbanenettet (lisensforskriften § 5-1 tredje ledd/sikkerhetsdirektivets artikkel 10 paragraf 1). Sikkerhetssertifikatet skal også inneholde en bekreftelse på at jernbaneforetaket har et sikkerhetsstyringssystem

som angitt i sikkerhetsforskriften. Videre skal sikkerhetssertifikatet inneholde en bekreftelse på godtakelsen av tiltakene truffet av jernbaneforetaket med henblikk på å oppfylle spesifikke krav som er nødvendige for sikker drift på det nasjonale jernbanenettet.

Nedenfor følger en sammenstilling mellom direktivet 2004/49/EFs krav og henvisning til hvor kravene er implementert i norsk regelverk:

Artikkel 10	Norsk rett/referanse
<p>Safety certificates</p> <p>1. In order to be granted access to the railway infrastructure, a railway undertaking must hold a safety certificate as provided for in this Chapter. The safety certificate may cover the whole railway network of a Member State or only a defined part thereof.</p> <p>The purpose of the safety certificate is to provide evidence that the railway undertaking has established its safety management system and can meet requirements laid down in TSIs and other relevant Community legislation and in national safety rules in order to control risks and operate safely on the network.</p>	<p>Lisensforskriften § 5-1.</p> <p>Jernbaneforetak med lisens utstedt av Statens jernbanetilsyn må i tillegg ha sikkerhetssertifikat i henhold til § 5-2.</p> <p>Jernbaneforetak med lisens fra annen EØS-stat eller Sveits må ha sikkerhetssertifikat i henhold til § 5-2 bokstav b og oppfylle kravet til forsikring i § 5-3.</p> <p>Sikkerhetssertifikatet skal angi type transport det gjelder for og kan omfatte hele eller deler av det nasjonale jernbanenettet, og skal inneholde en bekreftelse på at jernbaneforetaket har et sikkerhetsstyringssystem som angitt i sikkerhetsforskriften. Videre skal sikkerhetssertifikatet inneholde en bekreftelse på godtakelsen av tiltakene truffet av jernbaneforetaket med henblikk på å oppfylle spesifikke krav som er nødvendige for sikker drift på det nasjonale jernbanenettet.</p>
<p>2. The safety certificate shall comprise:</p>	
<p>(a) certification confirming acceptance of the railway undertaking's safety management system as described in Article 9 and Annex III,</p> <p>and</p>	<p>Lisensforskriften § 5-2.</p> <p>For å få utstedt sikkerhetssertifikat må jernbaneforetaket</p> <p>a) ha et sikkerhetsstyringssystem som tilfredsstillter kravene i sikkerhetsforskriften, samt oppfylle kravene fastsatt i TSler og andre relevante EØS-bestemmelser, og</p>
<p>(b) certification confirming acceptance of the provisions adopted by the railway undertaking to meet specific requirements necessary for the safe operation of the relevant network. The requirements may include application of</p>	<p>b) kunne oppfylle spesifikke nasjonale krav som er satt med henblikk på risikohåndtering og sikker bruk av nettet.</p> <p>Sertifiseringen som utføres etter første ledd bokstav a gjelder i hele EØS-</p>

<p>TSIs and national safety rules, acceptance of staff's certificates and authorisation to place in service the rolling stock used by the railway undertaking. The certification shall be based on documentation submitted by the railway undertaking as described in Annex IV.</p>	<p>området for tilsvarende jernbanetransport.</p> <p>For å dokumentere at kravet i bokstav b er oppfylt må jernbaneforetak fremlegge følgende dokumentasjon:</p> <p>a) beskrivelse av hvordan sikkerhetsstyringssystemet sikrer samsvar med krav i eller i medhold av jernbaneloven og andre regler som gjelder for virksomheten, herunder bestemmelser for personell og rullende materiell,</p> <p>b) beskrivelse av de forskjellige kategoriene av personell hos foretaket eller hos underleverandøren, og hvordan disse oppfyller kravene i eller i medhold av jernbaneloven og dokumentasjon som viser at personell er behørig autorisert eller sertifisert,</p> <p>c) beskrivelse av de forskjellige typene rullende materiell som skal brukes i virksomheten, herunder dokumentasjon som viser at materiellet oppfyller kravene i eller i medhold av jernbaneloven og eventuelt er godkjent eller tillatt tatt i bruk.</p> <p>Det skal kun fremlegges kortfattet dokumentasjon for de elementer som oppfyller TSler og andre krav fastsatt i samtrafikkforskriften og høyhastighetsforskriften.</p>
<p>3. The safety authority in the Member State where the railway undertaking first establishes its operation shall grant the certification in accordance with paragraph 2.</p> <p>The certification granted in accordance with paragraph 2 must specify the type and extent of the railway operations covered. The certification granted in accordance with paragraph 2(a) shall be valid throughout the Community for equivalent rail transport operations.</p>	<p>Lisensforskriften § 1-3 fjerde ledd. Statens jernbanetilsyn fører tilsyn og kontroll mv. med jernbaneforetak, infrastrukturforvaltere og trafikkstyrere.</p> <p>Se lisensforskriften § 5-1.</p>
<p>4. The safety authority in the Member State in which the railway undertaking is planning to operate additional rail transport services shall grant the</p>	<p>Se lisensforskriften § 5-1</p>

<p>additional national certification necessary in accordance with paragraph 2(b).</p>	
<p>5. The safety certificate shall be renewed upon application by the railway undertaking at intervals not exceeding five years. It shall be wholly or partly updated whenever the type or extent of the operation is substantially altered.</p> <p>The holder of the safety certificate shall without delay inform the competent safety authority of all major changes in the conditions of the relevant part of the safety certificate. It shall furthermore notify the competent safety authority whenever new categories of staff or new types of rolling stock are introduced.</p> <p>The safety authority may require that the relevant part of the safety certificate be revised following substantial changes in the safety regulatory framework.</p> <p>If the safety authority finds that the holder of the safety certificate no longer satisfies the conditions for a certification which it has issued, it shall revoke part (a) and/or (b) of the certificate, giving reasons for its decision. The safety authority that has revoked an additional national certification granted in accordance with paragraph 4 shall promptly inform the safety authority that granted the certification under paragraph 2(a) of its decision.</p>	<p>Lisensforskriften § 5-6.</p> <p>Sikkerhetssertifikat fornyes etter søknad fra jernbaneforetaket minst hvert femte år.</p> <p>Jernbaneforetaket skal omgående underrette Statens jernbanetilsyn om alle vesentlige endringer i forutsetningene som ble lagt til grunn for utstedelsen av sikkerhetssertifikatet. Foretaket skal i tillegg underrette Statens jernbanetilsyn hver gang det innføres en ny type kategori personell eller nye typer rullende materiell.</p> <p>Statens jernbanetilsyn kan kreve at sikkerhetssertifikatet skal revideres ved vesentlige endringer i krav i eller i medhold av jernbaneloven. Sikkerhetssertifikatet skal ajourføres helt eller delvis ved alle vesentlige endringer av virksomhetens art eller omfang.</p> <p>Forskriftens § 5-5 gjelder tilsvarende ved fornyelse.</p> <p>Lisensforskriften § 5-7.</p> <p>Statens jernbanetilsyn skal tilbakekalle hele eller deler av sikkerhetssertifikatet dersom jernbaneforetaket ikke oppfyller kravene til sikkerhetssertifikat.</p> <p>Statens jernbanetilsyn skal tilbakekalle et sikkerhetssertifikat dersom det viser seg at virksomheten ikke har anvendt det i året etter utstedelsen.</p> <p>Lisensforskriften § 8-4. Fjerde ledd:</p> <p>Dersom Statens jernbanetilsyn tilbakekaller et sikkerhetssertifikat utstedt i henhold til § 5-2 bokstav b skal det straks underrette den nasjonale sikkerhetsmyndighet i den stat som har utstedt sikkerhetssertifikatet i samsvar</p>

<p>Similarly, a safety authority must revoke a safety certificate if it is apparent that the holder of the safety certificate has not used it as intended in the year following its issue.</p>	<p>med direktiv 2004/49/EF (sikkerhetsdirektivet) art. 10 nr. 2 bokstav a om dette.</p> <p>Se lisensforskriften § 5-7 annet ledd.</p>
<p>6. The safety authority shall inform the Agency within one month of the safety certificates referred to in paragraph 2(a) that have been issued, renewed, amended or revoked. It shall state the name and address of the railway undertaking, the issue date, scope and validity of the safety certificate and, in case of revocation, the reasons for its decision.</p>	<p>Lisensforskriften § 8-4, tredje ledd:</p> <p>Statens jernbanetilsyn skal innen en måned underrette det europeiske jernbanebyrå (ERA) om sikkerhets sertifikater og sikkerhetsgodkjenninger som er utstedt, fornyet, endret eller tilbakekalt. Den skal angi navn og adresse til jernbaneforetaket eller infrastrukturforvalteren, utstedelsesdato, virkeområde og gyldighet for sikkerhets sertifikatet eller sikkerhetsgodkjenningen og grunnene til en eventuell tilbakekalling.</p>
<p>7. Before 30 April 2009 the Agency shall evaluate the development of safety certification and submit a report to the Commission with recommendations on a strategy for migration towards a single Community safety certificate. The Commission shall take appropriate action following the recommendation.</p>	<p>--</p>
<p>Artikkel 9</p>	<p>Norsk rett/referanse</p>
<p>Safety management systems</p> <p>1. Infrastructure managers and railway undertakings shall establish their safety management systems to ensure that the railway system can achieve at least the CSTs, is in conformity with the national safety rules described in Article 8 and Annex II and with safety requirements laid down in the TSIs, and that the relevant parts of CSMs are applied.</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 4-1.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal utøve sikkerhetsstyring av den virksomhet som drives.</p> <p>Sikkerhetsforskriften § 4-2.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal ha et sikkerhetsstyringssystem.</p>
<p>2. The safety management system shall meet the requirements and contain the elements laid down in Annex III, adapted to the character, extent and other conditions of the activity pursued. It shall ensure the control of all risks associated</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 4-3.</p> <p>Sikkerhetsstyringssystemet skal være tilpasset virksomheten og den aktivitet som drives og skal omfatte alle forhold knyttet til virksomheten, herunder bruk av</p>

<p>with the activity of the infrastructure manager or railway undertaking, including the supply of maintenance and material and the use of contractors. Without prejudice to existing national and international liability rules, the safety management system shall also take into account, where appropriate and reasonable, the risks arising as a result of activities by other parties.</p>	<p>leverandører. Videre skal det tas hensyn til risikoforhold som oppstår som følge av andre jernbanevirksomheter og tredjeparts virksomhet.</p> <p>Sikkerhetsforskriften § 11-2.</p> <p>Jernbaneforetaket skal føre kontroll med det rullende materiellet. Jernbaneforetaket skal ha sikkerhetsmessige minimumskrav til systemer, deler og komponenter.</p> <p>Jernbaneforetaket skal vedlikeholde det rullende materiellet. Vedlikeholdet skal sikre at ingen systemer, deler eller komponenter forringes så mye at det fører til funksjonssvikt. Blant annet skal sikkerhetsmessige slitasjegrenser for slitasjeutsatte deler være angitt, og terminer for vedlikehold og utskifting for alle sikkerhetskritiske komponenter skal være angitt. Jernbaneforetaket skal ha kontroll på utført vedlikehold.</p>
<p>3. The safety management system of any infrastructure manager shall take into account the effects of operations by different railway undertakings on the network and make provisions to allow all railway undertakings to operate in accordance with TSIs and national safety rules and with conditions laid down in their safety certificate.</p> <p>It shall furthermore be developed with the aim of coordinating the emergency procedures of the infrastructure manager with all railway undertakings that operate on its infrastructure.</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 4-3. Tredje ledd.</p> <p>En infrastrukturforvalters sikkerhetsstyringssystem skal ta hensyn til virkningene av forskjellige jernbaneforetaks virksomhet på nettet og omfatte tiltak som skal gjøre det mulig for alle jernbaneforetak å drive i samsvar med krav i og vilkårene fastsatt i deres sikkerhetssertifikat.</p> <p>Sikkerhetsforskriften § 7-1. Tredje ledd. Jernbaneforetak skal samordne sin beredskapsplan med infrastrukturforvalters beredskapsplan for den aktuelle strekning.</p>

<p>4. Each year all infrastructure managers and railway undertakings shall submit to the safety authority before 30 June an annual safety report concerning the preceding calendar year. The safety report shall contain:</p> <p>(a) information on how the organisation's corporate safety targets are met and the results of safety plans;</p> <p>(b) the development of national safety indicators, and of the CSIs laid down in Annex I, as far as it is relevant to the reporting organisation;</p> <p>(c) the results of internal safety auditing;</p> <p>(d) observations on deficiencies and malfunctions of railway operations and infrastructure management that might be relevant for the safety authority.</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 9-1. Andre ledd.</p> <p>Jernbanevirksomheter skal utarbeide en årlig sikkerhetsrapport om foregående kalenderår. Sikkerhetsrapporten skal sendes Statens jernbanetilsyn innen 30. juni og på den form Statens jernbanetilsyn bestemmer. Sikkerhetsrapporten skal inneholde følgende:</p> <p>a) opplysninger om jernbaneforetakets oppfyllelse av egne sikkerhetsmål samt resultatene av sikkerhetsplanene,</p> <p>b) utarbeidelse av nasjonale sikkerhetsindikatorer og av de felles sikkerhetsindikatorerne fastsatt i direktiv 2004/49/EF (jernbanesikkerhetsdirektivet) dersom dette er relevant,</p> <p>c) resultatene av interne revisjoner,</p> <p>d) merknader om mangler og funksjonssvikt ved virksomheten som kan være relevant for Statens jernbanetilsyn.</p>
--	--

Vedlegg III:

<p>SAFETY MANAGEMENT SYSTEMS</p>	<p>Sikkerhetsforskriften kapittel: 3, 4, 5,6 and 7</p>
<p>1. Requirements on the safety management system</p> <p>The safety management system must be documented in all relevant parts and shall in particular describe the distribution of responsibilities within the organisation of the infrastructure manager or the railway undertaking.</p> <p>It shall show how control by the management on different levels is secured, how staff and their representatives on all levels are involved and</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 4-5.</p> <p>Sikkerhetsstyringssystemet skal dokumenteres. Dokumentasjonen skal være gjort tilgjengelig og kjent for alt personell i virksomheten med behov for slik tilgang.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal ha interne bestemmelser om styring og kontroll av dokumentene som inngår i sikkerhetsstyringssystemet. Dokumentasjonen skal være sporbar.</p> <p>Sikkerhetsforskriften § 6-1.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal være organisert slik at personellens ansvar og myndighet klart fremgår.</p> <p>Beskrivelse av ledelses- og</p>

<p>how continuous improvement of the safety management system is ensured.</p>	<p>ansvarsforhold av betydning for sikkerheten skal til enhver tid foreligge.</p> <p>En person i jernbanevirksomhetens ledelse skal ha ansvaret for å følge opp sikkerhetsstyringssystemet.</p> <p>Sikkerhetsforskriften § 2-1 annet ledd.</p> <p>Virksomheten skal planlegges, organiseres og utføres med det formål å kontinuerlig forbedre sikkerheten.</p> <p>Sikkerhetsforskriften § 3-2. Annet ledd.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal ha planer som viser hvordan de fastsatte målene for sikkerhet skal oppnås.</p>
<p>2. Basic elements of the safety management system</p> <p>The basic elements of the safety management system are:</p>	
<p>(a) a safety policy approved by the organisation's chief executive and communicated to all staff;</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 3-1.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal ha en sikkerhetspolitikk som er forankret hos organisasjonens øverste leder og formidlet til alt personell.</p>
<p>(b) qualitative and quantitative targets of the organisation for the maintenance and enhancement of safety, and plans and procedures for reaching these targets;</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 3-2.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal ha kvalitative og kvantitative mål som er egnet til å opprettholde og forbedre sikkerheten. Målene skal være utformet slik at resultatene kan sammenlignes med målene.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal ha planer som viser hvordan de fastsatte målene for sikkerhet skal oppnås.</p>
<p>(c) procedures to meet existing, new and altered technical and operational standards or other prescriptive conditions as laid down</p> <p>in TSIs,</p> <p>or</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 4-3. Annet ledd.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal ha interne bestemmelser som er nødvendig for at virksomheten drives sikkerhetsmessig forsvarlig og som utfyller krav i eller i medhold av jernbaneloven.</p>

<p>in national safety rules referred to in Article 8 and Annex II,</p> <p>or</p> <p>in other relevant rules,</p> <p>or</p> <p>in authority decisions, and procedures to assure compliance with the standards and other prescriptive conditions throughout the life-cycle of equipment and operations;</p>	
<p>(d) procedures and methods for carrying out risk evaluation and implementing risk control measures whenever a change of the operating conditions or new material imposes new risks on the infrastructure or on operations;</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 5-2.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal planlegge og gjennomføre risikoanalyser som er nødvendige for at virksomheten drives sikkerhetsmessig forsvarlig. Risikoanalysene skal planlegges og gjennomføres på en systematisk og koordinert måte gjennom alle virksomhetsfaser.</p> <p>Det skal gå klart fram hva som er formålet med den enkelte analysen og hvilke forutsetninger og avgrensninger som er lagt til grunn.</p> <p>Sikkerhetsforskriften § 5-3.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal systematisk følge opp forutsetningene for, avgrensningene og resultatene av risikoanalysene.</p> <p>Sikkerhetsforskriften § 5-4.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal oppdatere risikoanalysene når endringer i forutsetningene og avgrensningene enkeltvis eller samlet påvirker resultatene av analysene, eller når det foreligger annen ny kunnskap som er av betydning for resultatene av analysene.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal ha en samlet oversikt over de risikoanalyser som er</p>

	<p>utført. Det skal sikres konsistens mellom analyser som utfyller eller bygger på hverandre.</p>
<p>(e) provision of programmes for training of staff and systems to ensure that the staff's competence is maintained and tasks carried out accordingly;</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 6-4 annet ledd:</p> <p>Jernbanevirksomheten skal ha opplæringsprogrammer for å sikre personellets kompetanse.</p>
<p>(f) arrangements for the provision of sufficient information within the organisation and, where appropriate, between organisations operating on the same infrastructure;</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 4-5.</p> <p>Sikkerhetsstyringssystemet skal dokumenteres. Dokumentasjonen skal være gjort tilgjengelig og kjent for alt personell i virksomheten med behov for slik tilgang.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal ha interne bestemmelser om styring og kontroll av dokumentene som inngår i sikkerhetsstyringssystemet. Dokumentasjonen skal være sporbar.</p>
<p>(g) procedures and formats for how safety information is to be documented and designation of procedure for configuration control of vital safety information;</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 4-5.</p> <p>Sikkerhetsstyringssystemet skal dokumenteres. Dokumentasjonen skal være gjort tilgjengelig og kjent for alt personell i virksomheten med behov for slik tilgang.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal ha interne bestemmelser om styring og kontroll av dokumentene som inngår i sikkerhetsstyringssystemet. Dokumentasjonen skal være sporbar.</p>
<p>(h) procedures to ensure that accidents, incidents, near misses and other dangerous occurrences are reported, investigated and analysed and that necessary preventive measures are taken;</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 8-1.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal sikre at jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser blir rapportert og registrert internt.</p> <p>Sikkerhetsforskriften § 8-2.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal undersøke og analysere jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser</p>

	<p>for å sikre at nødvendige tiltak treffes. Tiltakene skal følges opp og effekten evalueres. Inntil nødvendige tiltak er satt i verk skal det ved behov iverksettes nødvendige kompensierende tiltak.</p>
<p>(i) provision of plans for action and alerts and information in case of emergency, agreed upon with the appropriate public authorities;</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 7-1.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal ha beredskap for nødsituasjoner. Beredskapen skal være basert på resultatet av analyser og være beskrevet i egne beredskapsplaner.</p> <p>Beredskapsplanene skal være samordnet med relevante offentlige myndigheter.</p> <p>Jernbaneforetak skal samordne sin beredskapsplan med infrastrukturforvalters beredskapsplan for den aktuelle strekning.</p> <p>Sikkerhetsforskriften § 7-2.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal regelmessig gjennomføre øvelser for å verifisere at beredskapen fungerer etter sin hensikt.</p> <p>Jernbanevirksomheter skal samordne slike øvelser i den grad det er nødvendig.</p>
<p>(j) provisions for recurrent internal auditing of the safety management system.</p>	<p>Sikkerhetsforskriften § 4-4.</p> <p>Jernbanevirksomheten skal systematisk gjennomføre interne revisjoner av sikkerhetsstyringssystemet for å vurdere om det er tilfredsstillende implementert, vedlikeholdt og om det tilfredsstillende krav i eller i medhold av jernbaneloven, samt kravene til sikkerhetsstyringssystem som jernbanevirksomheten har etablert.</p> <p>Jernbanevirksomhetens ledelse skal regelmessig foreta en gjennomgang av sikkerhetsstyringssystemet for å sikre at det er hensiktsmessig, tilstrekkelig og virker effektivt.</p>

III. Beskrivelse av tillatelsesprosessen

Vurdering av søknader fra virksomhetene om sikkerhetssertifikat del a og b skjer med utgangspunkt i kravene i lisensforskriften jf. sikkerhetsforskriften:

Sikkerhetssertifikat del a

Lisensforskriften § 5-2

"For å få utstedt sikkerhetssertifikat må jernbaneforetaket

- a) ha et sikkerhetsstyringssystem som tilfredsstillende kravene i sikkerhetsforskriften, samt oppfylle kravene fastsatt i TSler og andre relevante EØS-bestemmelser, ..."*

Jernbaneforetaket må også oppfylle kravene i § 5-2 bokstav b (se nedenfor).

Sikkerhetsforskriften del II inneholder kravene til sikkerhetsstyring og sikkerhetsstyringssystem, ref. gjennomgangen ovenfor. Ved vurdering av sikkerhetssertifikat del a tar Statens jernbanetilsyn utgangspunkt i sikkerhetsforskriftens krav. Det er i Norge ikke utarbeidet standard skjema for søknader, eksterne prosessveiledninger eller lignende for virksomhetene. Dette er imidlertid til vurdering.

I forhold til nivået på dokumentgjennomgangen i tilsynets saksbehandling har tilsynet lagt til grunn at virksomhetene skal sannsynliggjøre at de vil oppfylle kravene i sikkerhetsforskriften. Tilsynet gjennomfører ikke rutinemessige oppfølgingsrevisjoner av virksomheter som har fått ny eller fått fornyet sitt sikkerhetssertifikat. Det er imidlertid normalt at virksomheten vil bli revidert i løpet av 1-2 år etter sikkerhetssertifikatet/tillatelsen ble gitt. Også dette er imidlertid til vurdering.

Statens jernbanetilsyn er i ferd med å utarbeide nye interne prosedyrer for vurdering av søknader om lisens/sikkerhetssertifikat og øvrige tillatelser. Et av målene er å sikre samsvar mellom de vurderinger som gjøres av tilsynet i forbindelse med sikkerhetssertifikatet og de vurderinger som gjøres ved revisjon av virksomheten.

Eksempler på hvordan vedtak om sikkerhetssertifikat er utformet følger vedlagt.

Sikkerhetssertifikat del b

Sikkerhetsforskriften § 5-1 annet ledd:

"Jernbaneforetak med lisens fra annen EØS-stat eller Sveits må ha sikkerhetssertifikat i henhold til § 5-2 bokstav b og oppfylle kravet til forsikring i § 5-3..."

§ 5-2 første ledd bokstav b:

"For å få utstedt sikkerhetssertifikat må jernbaneforetaket..."

- b) kunne oppfylle spesifikke nasjonale krav som er satt med henblikk på risikohåndtering og sikker bruk av nettet"*

Ingen virksomheter som har søkt om sikkerhetssertifikat i Norge har på tidspunktet for søknad hatt lisens og sikkerhetssertifikat del a i opprinnelseslandet. Tilsynet har allikevel lagt til grunn at tillatelsen svenske virksomheter har hatt i Sverige har tilfredsstillende kravet til lisens.

I praksis har også tilsynet gjennomgått dokumentasjon i forhold til krav i del a når det er oppdaget store mangler i dette som har påvirket vurderinger i forhold til utstedelse av sikkerhetssertifikat del b. Det er imidlertid klart at tilsynets vurdering i utgangspunktet er begrenset til en gjennomgang av nettspesifikk dokumentasjon, ref. kravet i bokstav b.

Hva som er nettspesifikk dokumentasjon er omtalt i lisensforskriften § 5-2 annet ledd:

- Dokumentasjon som viser at virksomheten kan tilfredsstillende nasjonale sikkerhetsregler. Det er per i dag ingen relevante TSI-er i bruk i Norge.

Slik tilsynet ser det omfatter nasjonale sikkerhetsregler i hovedsak:

- **sikkerhetsforskriften** del III og IV om krav til blant annet rullende materiell. Er dekket av punkt 3 som krever at rullende materiell skal ha tillatelse til å bli tatt i bruk i Norge.
 - dokumentasjon som viser at virksomheten har interne bestemmelser i henhold til krav i **togframføringsforskriften** (f.eks. bestemmelser om bremseprøver mv.)
 - dokumentasjon som viser at personell kan få tilstrekkelig opplæring i de trafikkregler som gjelder i Norge, **togframføringsforskriften** og **signalforskriften**. Kontroll i forhold til **opplæringsforskriften**.
 - dokumentasjon som viser at virksomheten har interne bestemmelser som tilfredsstillende kravene til rapportering i **varslings- og rapporteringsforskriften**.
 - dokumentasjon som viser at virksomheten har kriterier for akseptabel risiko for virksomhetens drift i Norge samt gjort risikoanalyser av alle forhold ved drift på de aktuelle strekninger i Norge. Kravet om akseptkriterier og risikoanalyser er opprinnelig fra del A, men blir ansett som relevant i forhold til virksomhet også i Norge. Kravet om risikoanalyse er spesielt viktig i Norge da det ikke foreligger veldig mye stedsspesifikke regler for fremføringen av tog. Virksomheten må altså sjekke om det er forhold rundt deres virksomhet på alle de aktuelle strekninger de skal trafikkere som kan utgjøre risiko, f.eks. spesielle signalbilder, behov for spesielle regler for skrifting og lignende på en terminal osv.
 - tilsynet forutsetter at **helsekravforskriften** følges i Norge men har hittil ikke hatt noen egen sjekk av om denne er oppfylt.
- Beskrivelse av de forskjellige kategoriene av personell hos foretaket eller hos underleverandøren, og hvordan disse oppfyller kravene i eller i medhold av jernbaneloven og dokumentasjon som viser at personell er behørig autorisert eller sertifisert. Virksomheten må vise at personell er nødvendig autorisert i

henhold til **forskrift om krav til kompetanse og av autorisasjon av førere trekkraftkjøretøy på det nasjonale jernbanenettet.**

- Dokumentasjon som viser at rullende materiell virksomheten skal bruke har tillatelse til å bli tatt i bruk i Norge (iht. **sikkerhetsforskriften § 13-9 til § 13-11.**)

Det gjenstår et arbeid med å kartlegge hva som rent faktisk er nasjonale sikkerhetskrav. Slik det er i dag har også sikkerhetsforskriftens deler om sikkerhetsstyring og sikkerhetsstyringssystem blitt meldt inn som et nasjonalt sikkerhetskrav selv om disse bestemmelsene kun er Norges implementering av sikkerhetsdirektivet og er sånn sett ikke særegne nasjonale regler.

Tilsynet er av den oppfatning at det er ikke riktig å kontrollere at elementene i del a er til stede når del b vurderes, men at det er riktig å kontrollere at elementer fra del a brukes aktivt i forhold til strekninger som skal trafikkeres i et annet land, f.eks. at virksomheten har beredskapsrutiner og har gjort risikoanalyser tilpasset det nye landet.